

Mnenje MSS o pokojninski reformi

Komisija za mladinske politike,
Mladinski svet Slovenije

UVOD

Vključevanje mladih v procese odločanja ni zgolj vprašanje demokratične pravičnosti, temveč je temeljni steber za oblikovanje trajnostnih in pravičnih politik, ki naslavljajo potrebe in pričakovanja vseh generacij. Mladi, ki so aktivno vključeni v oblikovanje politik in odločevalske procese, prispevajo sveže in inovativne perspektive, ki so ključne za reševanje sodobnih izzivov, kot so klimatske spremembe, tehnološki napredek in socialna neenakost. Ta pristop ne le spodbuja večjo angažiranost in politično participacijo mladih, temveč zagotavlja tudi, da so politike bolj prilagojene realnosti in prihodnjim potrebam družbe.

Specifično glede pokojninske reforme je vključevanje mladih še posebej nujno. Pokojninski sistemi se soočajo s pritiski zaradi staranja prebivalstva, sprememb na trgu dela in fiskalnih omejitev. Odločitve, sprejete danes, bodo imele dolgoročne posledice na blaginjo mladih generacij. Aktivna vloga mladih v procesu oblikovanja pokojninske reforme zagotavlja, da se upoštevajo njihove prihodnje potrebe in pričakovanja, kar prispeva k vzpostavitvi pravičnega in vzdržnega sistema. Ta proces omogoča mladim, da izrazijo svoje poglede na različne modele financiranja, pokojninske prispevke, starost upokojitve in prilagoditve pokojninskega sistema v luči prihodnjih delovnih vzorcev.

Poleg tega, da je vključevanje mladih v oblikovanje politik pravično in strateško pomembno, je tudi v skladu s cilji trajnostnega razvoja (SDG), zlasti SDG 16, ki spodbuja vključujoče družbe za trajnostni razvoj in gradnjo institucij, ki so odgovorne in vključujoče. Aktivno sodelovanje mladih v političnih procesih prav tako krepi demokratične institucije in spodbuja večjo odgovornost in transparentnost v upravljanju.

Na globalni ravni je Generalna skupščina Združenih narodov priznala pomembnost vključevanja mladih v procese odločanja s sprejetjem Resolucije 2250 o mladih, miru in varnosti, ki med drugim poudarja pomen mladih kot ključnih akterjev v preprečevanju konfliktov in izgradnji miru. Evropska unija, preko strategije EU za mlade 2019-2027, prav tako poudarja potrebo po večji participaciji mladih v demokratičnem življenju in spodbuja države članice, da okrepijo dialog in participacijo mladih v procesih odločanja.

Zagotavljanje, da so mladi aktivno vključeni v snovanje pokojninske reforme in širše v vse procese odločanja, ni le nujno za njihovo trenutno blaginjo, temveč je ključno za zagotavljanje pravične, vključujoče in trajnostne prihodnosti za vse generacije. To zahteva strukturirane priložnosti za sodelovanje, izobraževanje mladih o pomembnosti in kompleksnosti pokojninskih sistemov ter zagotavljanje, da so njihovi glasovi slišani in upoštevani.

Tretiranje pokojnine kot ekonomske kategorije

Podpiramo kategorizacijo pokojnine kot izključno ekonomsko kategorijo, ki ne opravlja funkcije socialnega korektiva. Nalogo socialnega korektiva, ki jo do sedaj delno upravlja pokojnine naj se prenese na sistem socialnih transferjev.

Pokojnina trenutno opravlja dvojno funkcijo. Deluje po principu nagrajevanja karijerne uspešnosti tekom delovne dobe, hkrati pa vsebuje minimalno in minimalno zagotovljeno pokojnino, s katerima ohranjamo življenjski nivo najranljivejšim skupinam tistih, ki bi brez teh mehanizmov ostali brez pokojnine in obubožali. Sledimo načelom socialne države in verjamemo, da mora ta funkcija razvita in prisotna, vendar smo mnenja, da je zaradi večje transparentnosti sistema in sledljivosti bolj primerno, da se prej omenjeni funkciji striktno loči med pokojnino kot ekonomsko kategorijo in socialnimi transferji.

2. Dostopnost drugega stebra

↳ Verjamemo, da bi vsak, ki je zaposlen moral imeti možnost vključitve v drugi pokojninski steber. Vsak delodajalec bi moral omogočiti možnost vključitve zaposlenih v drugi steber, kot to že sedaj v praksi izvajajo nekateri delodajalci.

Spodbujamo uvedbo sistema avtomatske vključenosti pri vplačevanju prispevkov v drugi steber ob zaposlitvi, z možnostjo prostovljnega odstopa.

Trenutno več kot polovico vseh delovno aktivnih (Bela knjiga o pokojninah, 2016) nima možnosti vključitve v drugi steber pri delodajalcu, saj ti ne ponujajo možnosti dodatnega vplačevanja prispevkov od plače v drugi steber. Trenutno je vključitev v II steber mogoča ob izrecno podani želji o pristopu. Naklonjeni smo spodbujanju vključitve v II steber s sistemom, ki je že dolgo implementiran v nekaterih članicah EU (Nizozemska) (Bela knjiga o pokojninah, 2016). Avtomatski sistem vključenosti bi torej pomenil, da se ob zaposlitvi že plačujejo prispevki v II steber, odstop pa je možen s podano izrecno željo.

Ob nesprejetju tega ukrepa, bo povečanje vključenosti v drugi oteženo, celotno težo trenutnega pokojninskega primanjkljaja pa bo še vedno nosil prvi steber. Ko ne bomo mogli več podaljševati pokojninske dobe in prispevne stopnje, se bodo pokojnine brez razvitega II stebra morale začeti nižati, kar bi lahko privedlo do ni pokojžanja pokojnin, znižanja življenjskega standarda za starejše in dodatne obremenjenosti proračuna zaradi potreb dokapitalizacije pokojnin.

3. Priprava sistema za prenos prispevkov iz stebra I. v steber II. in s tem vzpostavitev dolgoročne vizije preobrazbe pokojninskega sistema

↳ Verjamemo, da je prvi nujen potreben korak pri zagotovitvi dolgoročne okrepitve II. stebra pokojninskega sistema, sestava jasnih ciljev in postopkov implementacije.

Pomembno si je zadati cilj iz dveh razlogov. Vedeti moramo k čemu stremimo in da lahko na podlagi tega vzpostavimo ključne kazalniki uspešnosti, ki jih spremljamo in po potrebi spreminjamo metode. Cilj mora biti SMART. Dovolj specifičen, da se ga ne bo dalo zaobiti in se bo vedelo točno o katerih skupinah ljudi in kakšnih ukrepih je govora. Merljiv glede na vire s katerimi bo razpolagal in v kakšnih časovnih obdobjih jih bo dosegel. Dosegljiv, da se bo opredelilo mehanizme, ki ga podpirajo pri njegovi uresnitvi. Realističen, da se bo pri reševanju izziva zavedala, da morda ni idealnih rešitev in tudi če bodo na kratki rok zahtevnejši ukrepi za različna področja življenja, se jih uvede in skomunicira. Časovno določen, da se jasno ve katera so časovna obdobja in kakšne rezultate mora v njih doseči ter kakšni so predvideni ukrepi korekcije za doseganje časovnih okvirjev. Želimo si, da je zastavljen mehanizem neodvisen od delovanja dnevne politike, torej njegovo prihodno upravljanje avtonomno in pravno določeno, da se zagotovi njegova izvršitev in kontinuiteta v prihodnosti.

Prvi steber v obliki direktnega prenakazovanja sredstev od dateljcev k prejemnikom, torej "pay as you go" sistema, je že sedaj ni več vzdržen. Rast števila upokojencev in zmanjšanje števila delovno aktivnih posameznikov je razmerje med vplačili in izplačili pokojnin postavilo pod pritisk. Pokojninski sistem, kot ga poznamo danes, se sooča z demografskimi izzivi, ki onemogočajo njegovo dolgoročno samovzdržnost.

Če želimo družbo v kateri sledimo načelu socialnosti in podpiramo kvaliteto življenja v starosti, moramo najti mehanizem, ki na dolgi rok ne pasivno zarezuje v samega sebe s tem, da šibi razvoj in stabilnost sistema. Če takšnega mehanizma ne bomo našli dovolj hitro, bomo bili primorani v mnogo ostrejši prijeme kot so tisti, ki so potrebni v tem trenutku. Ti ukrepi bodo sicer neugodni za posameznika, a veliko manj obremenjujoči za kot ukrepi, ki bodo potrebni, če se tega problema začnemo lotevati čez 10 ali 20 let. Prav tako lahko to vodi v naraščajočo neenakost pri deležnikih v družbenem sporazumu, kjer bodo mlajše generacije nosile nesorazmerno breme financiranja upokojenskih izplačil in ga morda ne bodo zmožne doseči, kar bi lahko vodilo v kolaps kolektivne podpore starejšega prebivalstva v družbi.

Finančni mehanizem, ki poskuša omiliti rast izdatkov zaradi pokojninskih prispevkov v obdobju krepitve II. in III. Stebra

Za premostitev prehodnega obdobja do konca demografske krize in olajšanja finančnega bremena na delovno aktivno prebivalstvo moramo ustvariti finančni mehanizem, iz katerega bomo koristili sredstva, da nadomestimo potrebo po višanju prispevkov ali dokapitalizaciji.

I. steber je nevzdržen in ga je potrebno dokapitalizirati. Število prejemnikov pokojnine se v Sloveniji viša, manjša pa se število zaposlenih, ki vplačujejo v I. steber. Naša ključna dolgoročna želja je, da se okrepi II. in III. steber. V demografskem obdobju, ko je razmerje med delovno aktivnimi in upokojenimi najmanjše in se II. in III. steber krepita, za potrebe reševanja I. stebra pa del denarja iz tega finančnega mehanizma namensko preusmeri za reševanje le tega.

Če tega mehanizma ne vzpostavimo, bo potrebno denar za dokapitalizacijo I. stebra poiskati nekje drugje. To pomeni, da bo potrebno znatneje zvišati prispevno stopnjo ali denar vzeti iz državnega proračuna. Temu se želimo karseda izogniti, želimo spodbuditi gospodarsko rast in ne dodatno obremeniti posameznega davkoplačevalca.

Prostovoljno plačilo prispevkov bruto plače študentskega dela v II. steber, ki je neodvisno od trenutnega delodajalca

MSS zagovarja da se študentom in dijakom, ki delajo preko študentskega dela omogoči, da na jasen, njim lahko-razumljiv in transparenten način prostovoljno namenijo del svoje plače kot prispevek v "II steber pokojninskega sistema", se pravi v pokojninska zavarovanja in sklade.

Verjamemo, da je zaradi specifikke študentskega dela v Sloveniji smiselno govoriti o ustvarjanju zakonodajnih pogojev za vzpostavitev oz. incentivizacijo vzpostavitve namenskih skladov/zavarovanj za mlade, ki bi omogočili vplačevanje v en račun, ki je neodvisen od katerega dela in katerega delodajalca imajo skozi njihovo celotno študentsko delo. Ločenost od računa od delodajalca je nujna tako zaradi logističnih olajšav, kot omogočanja večje ravni fleksibilnosti za delo študentov.

MSS zagovarja, da se dolgoročno v Sloveniji opolnomoči delovanje II. stebera oz. naložbeni sistem pokojnin. Da se to doseže je potrebno delovno aktivno prebivalstvo opolnomočiti, da razume, kako le ta deluje. Predlagani sistem študentom ponudi možnost, da na zavarovan način spoznajo sistem naložbenih pokojnin, njihovo razumevanje pa se pri kasnejši redni zaposlitvi prenese na suverenost pri možnosti odločitve za vključitev II. stebra v svoj pokojninski portfelj.

Vključevanje finančne pismenosti v formalni in neformalni izobraževalni sistem

Finančna pismenost prepoznavamo kot ključno veščino, ki jo posamezniki potrebujejo za uspešno upravljanje svojih financ in boljše razumevanje gospodarskih vprašanj. Študije in raziskave so pokazale, da so mladi v Sloveniji v mnogih primerih premalo izobraženi o finančnih tematikah. Pogosto nimajo dovolj razumevanja o temah, kot so varčevanje, naložbe, krediti, razumevanje obrestnih mer itd. Menimo, da so omenjena znanja ključnega pomena pri doseganju posameznikove finančne neodvisnosti ali vsaj stabilnosti, kar se povezuje tudi z 2. in 3. stebrom pokojninske reforme, kjer so prisotne različne finančne naložbe.

(<https://www.mlad.si/pomembnost-financne-pismenosti/>)

Gospodarsko in družbeno okolje, v katerem posamezniki sprejemajo finančne odločitve, se v zadnjih letih vedno hitreje spreminja. Finančne odločitve pa se vse bolj prenašajo na posameznika, ki posledično prevzema tveganja. Potrebe po finančnem izobraževanju so tako med mladimi kot ostalim prebivalstvom vedno bolj izrazite, saj je le finančno pismen posameznik sposoben razumeti in sprejeti pravilne finančne odločitve, ki obenem preprečujejo socialno in ekonomsko izključenost.

Zaradi zgoraj omenjene problematike smo mnenja, da je vključitev izobraževanja o finančni pismenosti v formalni in neformalni izobraževalni sistem nujen ukrep, ki se mora zgoditi čimprej. Menimo, da bi morale biti vsebine finančnega opismenjevanja obvezne in del kurikulumu. Poleg tega predlagamo tudi (brezplačna) neformalna izobraževanja. Izobraževalni program bi se pripravljval v sodelovanju z mladinskimi organizacijami in mladinskim sektorjem, saj je organizacija v stiku z mladimi in jasno pozna problematiko in so dobro seznanjeni s tehnikami NFI.

Vključitev finančne pismenosti v formalno in neformalno izobraževanje je ključna naložba v prihodnost posameznika in družbe kot celote. Navedeno bi prispevalo k bolj stabilni in uspešnejši finančni prihodnosti mladih.

7. Spodbujanje zgodnjega vstopa na trg dela in kasnejšega izstopa

Če se bo pokojninska doba v prihodnosti neizogibno povečala, si želimo, da bi poleg kasnejšega izstopa iz delovnih mest, namenili pozornost hitrejšemu vstopu mladih na delovni trg. To se nam zdi pomembno predvsem iz vidika problematike nadaljnjega višanja delovne dobe, zaradi delovne sposobnosti še starejšega prebivalstva. Hkrati bi s tem olajšali prehod iz mladosti v odraslost, vendar pa je pri tem kritično, da študentom omogočimo zaposlitev tekom študija ob izpolnjevanju rednih študijskih obveznosti, brez izgube študentskih bonitet, ki se pri tem ne bi podvajale. Trenutni sistem ne spodbuja delovne aktivnosti med študenti, hkrati pa jih prikrajša priložnosti za prehod med študijem in kasnejšo zaposlitvijo tekom študija.

Verjamemo, da lahko precej pozitivno vplivamo na dvig starostne meje pri upokojitvi, ki je zelo verjetna, skozi hitrejšo pridobivanje pokojninske dobe. V kolikor mladim študentom ne olajšamo zaposlitve med študijem, bodo ti dlje delovno neaktivni, tako pa primorani delati dlje, hkrati pa bo razmerje med delovno aktivno populacijo in upokojeno populacijo nadaljno zmanjšalo vzdržnost pokojninskega sistema.

Ob zvišanju upokojitvene starosti je za nas ključno, da podaljšana delovna aktivnost starejših ne vpliva na dostopnost zaželjenih delovnih mest mladim. Zvišanje upokojitvene starosti pa lahko poteka le ob zavedanju, da se bodo pri njej pojavile težave z zdravjem in njim povezano zmanjšano delovno kapaciteto in produktivnostjo. Pri tem je ključno, da so na delovnih mestih omogočeni alternativni delovni režimi, ki omogočajo poudarek na mentorstvu in čim bolj zaobidejo problematiko zmanjšane telesne zmožnosti.

Študentsko delo se ne všteva v izračun višine pokojnine

V kolikor bi se višina pokojnine odmerjala od celotne delovne dobe, bi to negativno vplivalo na izračun pokojnine, saj bi višina plačila za študentsko delo negativno vplivala na in povlekla navzdol višino pokojnine. Tako bi bilo penalizirano študentsko delo. Ker je glede na navedeno, študentsko delo izjemno pomembno, hkrati pa MSS pozdravlja zgodnejši vstop na trg dela, bi bilo nesmiselno, da je študentsko delo všteto v izračun pokojnine.

Študentsko delo v Sloveniji mnogokrat opravljajo študenti, ki si brez dodatnih finančnih sredstev ne bi mogli zagotoviti dostojnega preživetja oz. študirati.

Mladinski svet Slovenije ocenjuje, da je študentsko delo in ureditev, ki jo imamo v Sloveniji glede tega izjemno pomembna za lažji preboj na trg dela, nabiranje raznovrstnih delovnih izkušenj, hkrati pa je to eden najpomembnejših virov financiranja mnogih študentov, ki zaradi različnih razlogov sicer nimajo dovolj sredstev za preživetje v času študija. Štipendije so dobrodošel vir financiranja, a ne zadoščajo za pokrivanje življenjskih stroškov tekom študija. Študenti si zaslužijo dostojno življenje, zato menimo, da je potrebno študentsko delo spodbujati. A mnogokrat je študentsko delo omogočeno na začetnih delovnih mestih ali za lažja dela, za katera še ni potrebno imeti mnogo izkušenj, zato je mnogokrat plačano malo slabše, a ima kljub nižji valorizaciji pozitiven učinek na finančno stanje študentov.

Normiranje izračuna pokojninske osnove

MSS razume, da se bo s pokojninsko reformo povečalo število vključenih let pri izračunu pokojninske osnove. Močno verjame, da bo brez pravih korektivov takšna reforma negativno vplivala na participacijo na trgu dela. Ob upoštevanju vseh let delovne dobe v izračun, bi lahko mladi, ki so tik pred vstopom na trg dela, odlašali s podpisom prve pogodbe o zaposlitvi ali priložnostnim delom, saj so ob začetku kariere večinoma slabo plačane, s tem pa negativno vplivajo na njihovo pokojnino, kar je skupaj z dolgim obdobjem šolanjem velika prepreka pri doseganju dostojne pokojnine.

Situacija bi tako pripeljala še do dodatnih trenj pri vstopu na trg dela, kar še dodatno otežuje vstop mladih na trg dela, s tem pa zmanjšuje količino delovno aktivnega prebivalstva.

MSS predlaga, da se določi odstotek let v pokojninski dobit, ko je oseba prejela najnižje plače v njihovi celotni delovni dobi, in se to obdobje ne upošteva pri izračunu pokojninske osnove.

<https://data.si/blog/pokojninska-osnova/>

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/721891552643098042/pdf/Integration-A-New-Approach-to-Youth-Employment-Programs-General-Guidelines-for-Project-Teams.pdf>

https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/pension_glance-2015-6-en.pdf?expires=1696763876&id=id&accname=guest&checksum=AD7B97E-1877A852ADEBA3B246001D881

10. Vključevanje dolgotrajno brezposelnih na trg dela - reskilling; upskilling:

Spodbujamo aktiven poudarek na "reskillingu" (ponovnem usposabljanju delavcev za drugo delovno mesto) dolgotrajno brezposelnih posameznikov ali tistih z velikim potencialom za izgubo delovnega mesta zaradi tehnološkega napredka, s poudarkom na starejših. Želimo si, da bi povečali količino delovno aktivnega prebivalstva skozi zmanjšanje dolgotrajne brezposelnosti, hkrati pa povečali njihovo blaginjo v starosti, skozi podaljšanje opravljene delovne dobe in z njo povišanjem pokojnine.

Menimo, da bi morali delovno aktivnemu prebivalstvu zagotoviti več priložnosti za upskilling (dodatno usposabljanje kadra z namenom povečanja kompetenc na trenutnem ali bodočem delovnem mestu iz trenutne stroke), da bi skozi višjo delovno sposobnost, ki izhaja iz njihovih obsežnejših kompetenc dela, pridobili dodano vrednost, s tem pa višje uplačevanje v pokojninski sistem.

Če močnega programa za reskilling in upskilling ne bi uveljavili, verjamemo, da bi se zaradi naraščajoče hitrosti sprememb na trgu, število brezposelnosti zaradi izgube delovnega mesta hitro povečalo, s tem zmanjšalo plačevanje v pokojninsko blaginjo in hkrati stabilil bruto domači proizvod.

11. Dvig starosti upokojitve pri uvedbi prilagoditev in olajšav za delavce določene starosti v poklicih, ki obremenjujejo posameznikovo zdravje ali zahtevajo višjo telesno zmožnost kot zaščito za starejše zaposlene

Sprejemamo zvišanje minimalne starosti upokojitve za vse, ki imajo vsaj 15 let delovne dobe in niso predčasno izpolnili pogoja 40 letne delovne dobe ter želimo, da se pri tem nujno upošteva naslednje;

- Opozarjamo, da je v tako trenutnem pokojninskem sistemu in v primeru podaljševanja delovne dobe ter uvajanju novih ukrepov potrebno preučiti in pregledati posamezne poklice, ki obremenjujejo delavčevo zdravje. Uvesti je potrebno poklicu in delavčevi poziciji primerne prilagoditve in olajšave, ki delavca ne postavijo v slabši (finančni) položaj ter določiti starost ali pogoje, ki so odvisni od posameznega poklica, pri katerih bi se začelo izvajati prilagoditve in olajšave.

Prilagoditve in olajšave pri opravljanju dela so po določeni starosti nujne predvsem v poklicih, ki so za delavce fizično naporni in jih posameznik težko opravlja zaradi s starostjo povezanega zmanjšanja telesne zmogljivosti. Prilagoditve in olajšave je potrebno usveti na način, da so poklicu, delavčevi poziciji in sposobnostih primerni, brez za delavca spravijo v slabši (finančni) položaj. Olajšave se lahko na primer izvede s pomočjo uvedbe pomočnikov, omejitvi določenih del, predlagamo pa tudi uvedbo mentorskih programov, ki so namenjeni uvajanju novih delavcev in prenašanju tekom delovne dobe pridobljenih znanj ter iskanju drugih, po zgornjih pogojih ustreznih alternativ.

Določeni poklici so za posameznika zdravstveno obremenjujoči in zato nižajo posameznikovo kvaliteto življenja, posamezniki pa so pogosto primorani koristiti več bolniških staležev in na tak način bremenijo tudi zdravstveni sistem. Če ni olajšav in prilagoditev pri podaljšanju delovne dobe ali starosti, lahko trpi tudi kvaliteta opravljanja dela.

Možnost, da se prostovoljstvo šteje v pokojninsko dobo ob plačevanju prispevkov s strani organizacij

MSS je zaznal problematiko med prostovoljci, ki so aktivno vključeni v proces prostovoljstva, ampak se njihovo delo na dolgi rok nikjer nima veljave. Problem nastane za posameznike, ki so dovolj aktivni v svojih organizacijah, da je zaradi prostovoljnih obveznosti opravljanje službenih dolžnosti oteženo, hkrati pa v svojih organizacijah niso zaposleni. Tako je kljub veliki dodani vrednosti družbi, zaradi pozne zaposlitve njihova pokojnina neprimerno manjša, kot pa bi bila ob redni zaposlitvi, mnoga leta dela pa ne štejejo v pokojninsko dobo.

Prostovoljci namenijo veliko svojega časa prostovoljstvu, s čimer prispevajo k vsesplošni blaginji, vendar pa so v pričo tega velikokrat prikrajšani redne zaposlitve, zato bi bilo njihovo delo upravičeno nagrajeno s tem, da organizacije, v katere so vpeti, lahko plačujejo pokojninske prispevke.

Organizacijam je potrebno ponuditi možnost izbire plačevanja pokojninskega prispevka svojim prostovoljcem. Kljub temu, da se zavedamo, da večina organizacij nima zadostnih sredstev, da bi plačevanje prispevkov bilo mogoče, pa je nujno zagotoviti možnost izbire za tiste, ki so tega zmožne.

S tem bi tudi mlade spodbudili v aktivno vključevanje v prostovoljske organizacije.

Možnost plačevanja prispevkov v pokojninsko blagajno za mlade, ki aktivno doprinesejo k razvoju domače kmetije

Položaj mladih, ki s svojim delom aktivno doprinesejo k razvoju domačih kmetij in s tem podeželja, je bistveno zaznamovan z njihovim vložkom dela, ki se ne šteje v njihovo pokojninsko dobo. Na drugi strani pa imamo mlade, ki že vstopajo na trg dela s študentskim delom, ki se že primerno ovrednoti s prispevki in jim zato že teče pokojninska doba. Zaradi pomoči na domači kmetiji zato pogosto nimajo priložnosti ali časa službovati ali opravljati študentskega dela in s tem vlagati v pokojninsko blagajno.

MSS zagovarja možnost plačevanja pokojninskih prispevkov, za mlade, ki delajo na domači kmetiji, saj bi s tem, poleg dodatnih pokojninskih prispevkov, zmanjšali problematiko praznjenja slovenskega podeželja, staranja tamkajšnjega prebivalstva, prehranske varnosti in samooskrbe s hrane. Pokojninske prispevke bi za svoje družinske člane lahko plačeval nosilec kmetije, v primeru da se ne bi našlo kmetu bolj prijazne alternative.

Prostovoljna izbira za znižanje pokojninske dobe ob zvišanju prispevne stopnje

Spodbujamo zakonsko opolnomočenje posameznikov pri možnosti odločitve med podaljšanjem delovne dobe in povišanjem prispevne stopnje za namen predčasne upokojitve, torej plačevanje višjih pokojninskih prispevkov z simultanim zmanjšanjem nujne delovne dobe ali najnižje.

Možnost zasledovanja osebnih ciljev in preferenc posameznika pozitivno vpliva na njegovo kvaliteto življenja. Ob napredujočem zviševanju minimalne upokojitvene starosti in daljšanjem upokojitvene delovne dobe postaja vprašanje izbirnih prilagoditvenih možnosti aktualnejše. Možnost izbire, ki ne bi vplivala na vsoto skupno plačanih sredstev bi pomembno vplivala na posameznikovo življenje.

Ukrep ne vpliva na cilje povečanja prilivov iz pokojninskih prispevkov v pokojninsko blagajno in je iz vidika države za ta cilj nevtralen, za posameznika pa lahko zelo poveča kvaliteto življenja. Če ta opcija ne bi bika omogočena, bi izpustili pomembno priložnost za povečanje samovoljnosti posameznikovega življenja.

